

Remissvar

2017-06-14

Till Riksbanken

Yttrande över PM "Byte av målvariabel och introduktion av variationsband"

Inledning

Riksbanken har remitterat promemorian "Byte av målvariabel och introduktion av variationsband" till ett antal organisationer och myndigheter. Bland de organisationer som fått promemorian på remiss återfinns fyra av de fem fackförbunden som omfattas av samarbetet Facken inom industrin.

Facken inom industrin har valt att avge ett gemensamt remissvar till Riksbanken. Facken inom industrin har tidigare till Finansutskottet yttrat sig över utredningen "Utvärdering av Riksbankens penningpolitik 2010-2015". I det yttrandet behandlas de frågor som Riksbankens promemoria tar upp. Yttrandet över Riksbankens PM "Byte av målvariabel och introduktion av variationsband" utgår i stora delar från de synpunkter som Facken inom industrin tidigare framfört till Finansutskottet.

KPIF ny målvariabel

Facken inom industrin delar uppfattningen att det finns problem med att använda KPI som målvariabel för penningpolitiken. Det är ett problem att KPI har den egenskapen att det, i det korta perspektivet, rör sig åt motsatt håll mot vad Riksbanken avser när Riksbanken vidtar en ränteförändring. Det skulle kunna begränsas till ett pedagogiskt problem om det var så att de aktörer som bedömer Riksbankens penningpolitik är väl medvetna om KPI måttets speciella egenskaper och använder måttet KPIF istället för KPI när de bedömer penningpolitikens trovärdighet. Om däremot valet av målvariabel påverkar Riksbankens trovärdighet och även inflationsförväntningarna, vilket tycks ha varit faller under senare år, så är problemet betydligt större än enbart pedagogiskt.

En annan nackdel med KPI jämfört med KPIF är att det är betydligt mer volatilt. KPI svänger mer upp och ner än KPIF. Effekten är särskilt stor när de ekonomiska förutsättningarna förändras på kort tid och Riksbanken av det skälet vidtar större förändringar av räntan. Det kan också få negativa effekter på samspelet mellan lönebildning och penningpolitik. Det är önskvärt att samspelet mellan lönebildning och penningpolitik fungerar på ett sätt som präglas av långsiktighet och bidrar till ökad stabilitet. Det talar för KPIF.

Variationsband

I Riksbankens promemoria föreslås att Riksbanken i sin kommunikation kring penningpolitiken fortsättningsvis ska använda begreppet variationsband. Bredden på variationsbandet skulle utgöras av +/- 1 procentenhet kring ett inflationsmål på två procent för KPIF.

Facken inom industrin har tidigare framfört att det kan finnas skäl att gå tillbaka till en ordning där punktmålet på två procent kringgärdas av ett toleransintervall. D.v.s. att återgå till den ordning som gällde fram till 2010 då Riksbanken avskaffade toleransintervallet. Fördelen med ett sådant intervall skulle kunna vara att det signalerar att penningpolitiken inte kan bedrivas med en sådan precision att inflationen alltid hamnar på exakt två procent. Facken inom industrins bedömning är att, under den tid som ett toleransintervall fanns, intervallet inte skapade några problem för samspelet mellan lönebildning och penningpolitik.

I den aktuella debatten om förändringar av det penningpolitiska ramverket har även framförts att penningpolitiken framöver istället för att inriktas mot att nå ett punktmål skulle inriktas på att hamna inom ett målintervall.

Facken inom industrin tar bestämt avstånd från en sådan förändring. Det skulle innebära en stor omläggning av gällande penningpolitik, öka osäkerheten om den förda penningpolitiken och motverka inflationsmålets uppgift att fungera som ett nominellt ankare för pris- och lönebildningen.

Om Riksbanken väljer att införa begreppet variationsband i sin kommunikation framöver, är det synnerligen viktigt att Riksbanken, såsom också framförs i promemorian, understryker att variationsbandet inte är ett målintervall och således inte innebär någon förändring av den idag förda penningpolitiken. Riksbanken måste vara tydlig med att målet för penningpolitiken även framöver är att nå två procent inflation och det alldeles oavsett om inflationen för tillfället ligger innanför eller utanför variationsbandet.

Det finns en risk för att ett införande av ett variationsband skapar nya kommunikationsproblem för Riksbanken. Facken inom industrin är mot den bakgrunden tveksam till detta förslag.

Bör Riksbanken avvakta

En fråga som bör ställas är om det är lämpligt att Riksbanken nu beslutar om förändringar av den karaktär som föreslås i det remitterade PM:et. Ett argument emot att Riksbanken nu fattar beslut skulle kunna vara att det nu finns en statlig parlamentarsrisk utredning tillsatt med uppgift att göra en översyn av det penningpolitiska ramverket och nuvarande Riksbankslag. En orsak till att den statliga utredningen tillsattes var innehållet i den utvärdering av Riksbankens penningpolitik som gjordes av Marvin Goodfriends och Mervyn Kings. I den utvärderingen föreslogs bl.a. att Riksdagen bör fatta beslut om målvariabel.

De förändringar som Riksbanken föreslår ligger väl inom det mandat som Riksbanken idag har. Facken inom industrin anser att den typ av beslut som föreslås i Riksbankens promemoria bör tas av Riksbanken och inte av Riksdagen. Det talar för att Riksbanken fattar beslut nu och inte avvaktar den parlamentariska utredningen.

Inga konsekvenser för lönebildningen

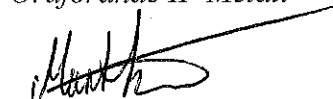
De förslag till förändringar som föreslås i PM:et "Byte av målvariabel och introduktion av variationsband" påverkar inte Facken inom industrins syn på samspelet mellan lönebildningen och penningpolitik och inte heller Facken inom industrins framtida bedömningar av löneutrymmet.

Enligt Facken inom industrin är Riksbankens inflationsmål en viktig utgångspunkt för lönebildningen. Parterna bör agera som om Riksbanken når sitt inflationsmål och inte försöka följa inflationens tillfälliga svängningar upp och ner. Svängningar som exempelvis kan beror på ränteförändringar.

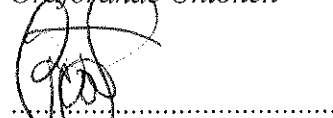
De förändringar som föreslås påverkar inte heller Facken inom industrins framtida beräkningar av reallöneutvecklingen. De kommer som nu att göras med KPI men ibland kompletteras med beräkningar där KPIF används som deflator. Vid jämförelser av reallöneutvecklingen med andra europeiska länder kommer, som nu, även HIKP att användas som deflator.

.....
Marie Nilsson
Ordförande IF Metall

.....
Martin Linder
Ordförande Unionen

.....
Per-Olof Sjö
Ordförande GS

.....
Ulrika Lindstrand
Ordförande Sveriges Ingenjörer

.....
Eva Guovelin
Ordförande LIVS

Handläggare i detta ärende
Göran Nilsson